

Sygn. akt VIII U 382/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st.sekr.sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 29 stycznia 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od daty złożenia wniosku.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.).

Organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił ubezpieczonemu jako okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów od dnia 01.01.1980 r. do 31.08.1987 r. oraz od 09.10.1989 r. do 31.01.1991 r. z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) (gdzie wnioskodawca pracował od 20.01.1976 r. do 31.01.1991 r.) na stanowiskach „operator sprzętu ciężkiego”, „operator DT- 75”, „tokarz” oraz „spawacz”. Organ podał, i na podstawie przedłożonej dokumentacji nie można ustalić charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy. Nadto zakład nie zaliczył ubezpieczonemu jako okresów pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów od 02. 01.1997 r. do 31.03.1997 r. , od 01.05.1997 r. do 31.07.1997 r., od 01.09.1997 r. do 30.11.1997 r. , od 02.01.1998 r. do 31.03.1998 r., od 01.05.1998 r. do 31.07.1998 r., od 01.09.1998 r. do 30.11.1998 r. z tytułu zatrudnienia wykonywanego w Zespole Szkół (...) na stanowisku „palacza c.o.”, kwestionując, iż wnioskodawca w spornych okresach wykonywał prace w warunkach szczególnych na stanowiskach pracy wymienionych w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony J. K. wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. K., urodzony dnia (...), w dniu 17 stycznia 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 15 października 2011 r. (okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonego o emeryturę z dnia 17 stycznia 2013 r. – k. 76-78 plik E akt rentowych).

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 30 lat i 5 miesięcy, w tym 30 lat i 5 miesięcy okresów składkowych, jednakże udowodnił jedynie 6 lat i 20 dni zamiast wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych (dowód: karta przebiegu zatrudnienia. – k. 88 plik E akt rentowych).

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 29 stycznia 2013 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach (dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 29 stycznia 2013 r. – k.89 plik E akt rentowych).

W spornych okresach od dnia 01.01.1980 r. do 31.08.1987 r. oraz od 09.10.1989 r. do 31.01.1991 r. ubezpieczony J. K. był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) na stanowisku „operatora sprzętu ciężkiego, ciągnika DT- 75”.

W powyższych okresach ubezpieczony wykonywał prace operatora ciężkich maszyn budowlanych – operatora spychacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Spychacz to ciągnik specjalny na tzw. szerokich gąsienicach, przeznaczony m.in. do prac melioracyjnych, rekultywacji gruntów i prac budowlanych. Ubezpieczony jako operator spychacza, do którego obsługi posiadał uprawnienia wykonywał prace ziemne, wyrównywał teren, pracował przy budowie dróg, boisk, placów. Zimą pracował przy odśnieżaniu dróg na rzecz (...). Zdarzało się, że operatorzy spychaczy dokonywali drobnych napraw spychaczy, spawali je, ale było to sporadyczne.

Zmiana angażu wiązała się jedynie z podwyższeniem stawki osobistego zaszeregowania ubezpieczonego. Wnioskodawca, niezależnie od zajmowanego stanowiska, pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator spychacza. Innego sprzętu ciężkiego nie obsługiwał (dowód: zeznania świadka A. J. – k. 37 akt sprawy, zeznania świadka T. R. – k. 37-38 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego – k.19,38, świadectwa pracy, umowa o pracę, angaże, przeseregowania, wypis uprawnień, okresowe opinie – akta osobowe k.36 koperta, świadectwo pracy z dnia 31 stycznia 1991 r. – k.12 plik E akt ZUS, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k.16 plik E akt ZUS).

Wnioskodawca w spornych okresach od 02.01.1997 r. do 31.03.1997 r. , od 01.05.1997 r. do 31.07.1997 r., od 01.09.1997 r. do 30.11.1997 r. , od 02.01.1998 r. do 31.03.1998 r., od 01.05.1998 r. do 31.07.1998 r., od 01.09.1998 r. do 30.11.1998 r. zatrudniony był w Zespole Szkół (...) na stanowisku „palacza c.o”. Poza pracą palacza wykonywał też prace konserwatorskie i prace woźnego (dowód: zeznania ubezpieczonego – k.19,38, umowa o pracę, zakres czynności, angaże - akta osobowe – k.31 akt sprawy koperta).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz w aktach osobowych ubezpieczonego, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków A. J. i T. R., bowiem jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornych okresach w tym samym zakładzie pracy, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym wyjaśnieniami wnioskodawcy, tworzą zwartą i logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego J. K. jest zasadne i z tego tytułu zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.³²

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury **dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale VIII (W transporcie i łączności) pod pozycją 3 wymienione są prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 15 października 2011 r. osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało ustalenie, czy za czas pracy w warunkach szczególnych może zostać uznany okres pracy ubezpieczonego od dnia 01.01.1980 r. do 31.08.1987 r. oraz od 09.10.1989 r. do 31.01.1991 r. w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) oraz od 02.01.1997 r. do 31.03.1997 r. , od 01.05.1997 r. do 31.07.1997 r., od 01.09.1997 r. do 30.11.1997 r. , od 02.01.1998 r. do 31.03.1998 r., od 01.05.1998 r. do 31.07.1998 r., od 01.09.1998 r. do 30.11.1998 r. w Zespole Szkół (...).

W pierwszym rzędzie zaznaczyć należy, iż przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie ww. rozporządzenia, nie można kierować się względami nazewnictwa danego stanowiska pracy. Należy ustalić jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. sygn. akt II UK 337/03, OSNP 2004/22/392).

W ocenie Sądu, fakt wykonywania przez ubezpieczonego J. K. pracy w szczególnych warunkach we wskazanym wyżej spornym okresie w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Niewątpliwie przez w/w okres zatrudnienia ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych, tj. prace wymienione w załączniku do rozporządzenia: wykazie A dziale VIII pozycja 3. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować wiarygodność materiału dowodowego, w tym zeznań ubezpieczonego, zwłaszcza w świetle potwierdzenia tych okoliczności przez A. J. i T. R.. W ocenie Sądu, powyżsi świadkowie posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw by kwestionować ich wiarygodność.

Jedynie ogólnikowo wskazać należy, iż w przedmiotowym postępowaniu wszystkie kwestionowane przez pozwanego organ rentowy dokumenty (angáže, przeszerogowania z Archiwum (...) Sp z o.o.) miały charakter jedynie informacyjny, posiłkowy, bowiem Sąd – zgodnie z cytowanym już utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego – może ustalać okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze także innymi środkami

dowodowymi niż dowód z zaświadczenia/świadectwa z zakładu pracy, a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi. W przedmiotowym postępowaniu zaś stanowisko ubezpieczonego – w zakresie, opisanym powyżej, w jakim Sąd uznał je za udowodnione – potwierdzone zostało zeznaniami samego ubezpieczonego, zbieżnymi i zgodnymi w tym zakresie z zeznaniami powołanych przez niego świadków (współpracowników ze spornego okresu zatrudnienia).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy okres pracy w Spółdzielni Kółek Rolniczych (...) w okresie od 01.01.1980 r. do 31.08.1987 r. oraz od 09.10.1989 r. do 31.01.1991 r., zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach stale i pełnym wymiarze czasu pracy.

Zsumowanie powyższego okresu wykonywania pracy z udowodnionym w trakcie postępowania przed organem rentowym wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą-15 lat. W związku z tym, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, należało uznać, że ubezpieczony spełnił wszystkie wymogi do przyznania mu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

Odnosząc się do okresu zatrudnienia od 02.01.1997 r. do 31.03.1997 r. , od 01.05.1997 r. do 31.07.1997 r., od 01.09.1997 r. do 30.11.1997 r., od 02.01.1998 r. do 31.03.1998 r., od 01.05.1998 r. do 31.07.1998 r., od 01.09.1998 r. do 30.11.1998 r. w Zespole Szkół (...) ***w P., wskazać należy, iż przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało ponad wszelką wątpliwość, iż ubezpieczony J. K. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach na stanowiskach pracy wymienionych*** w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. ***Podkreślenia wymaga, iż wnioskodawca podając, na czym polegała jego praca, wskazał, iż poza pracami palacza, wykonywał też prace konserwatorskie i prace woźnego. Zeznania ubezpieczonego w połączeniu z aktami osobowymi przedłożonymi za ten okres pracy wykazały, iż pracy tej nie można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach.*** Z uwagi na udokumentowanie wymaganego przepisami stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat, zaliczenie powyższego okresu pracy w warunkach szczególnych pozostaje jednak bez wpływu na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

W konkluzji, z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu ubezpieczeniowego i przyznał J. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od daty złożenia wniosku, mając na uwadze dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, zgodnie z którą, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (tj. dnia 17.01.2013 r.).

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska

ZARZĄDZENIE:

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku z uzasadnieniem i aktami rentowymi doręczyć pełnomocnikowi ZUS,
3. przedłożyć z wpływem lub za 21 dni.

SSA w SO H. Witkowska – Zalewska